

XV. évfolyam, 17. szám, 2012

Agrárpiaci Jelentések
GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona és Ipari Növények
XV. évfolyam, 17. szám, 2012

Megjelenik kéthetente
2012. szeptember 11.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Tikász Ildikó Edit
tikasz.ildiko.edit@aki.gov.hu
Keresztessyné Mohr Katalin
keresztessyne.mohr.katalin@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	5
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	7
Nemzetközi piaci információk.....	11
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	12
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése.....	14
BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET.....	19
Agrárpolitikai Hírek.....	22

ÖSSZEFOGLALÓ

A moszkvai piacelemző *SovEcon* Oroszország búzatermését 38 millió tonnára, míg az *UkrAgroConsult* Ukrajna búzákibocsátását 14,2 millió tonnára jelzi a 2012/2013. gazdasági évre.

A német mezőgazdasági minisztérium adatai szerint Németország összes gabonatermése 44,7 millió tonna körül várható, Nagy-Britanniában ugyanakkor az elmúlt 100 esztendő legcsapadékosabb nyara miatt romlik a termés-eredmény.

A legfrissebb előrejelzések az Egyesült Államokban a kukorica hozamát átlagosan 7,68 tonna/hektárra, az összes termést pedig 267,9 millió tonnára teszik a 2012/2013. gazdasági évre.

Az *Oil World* a világ napraforgómag-termését 36,8 millió tonnára becsüli a 2012/2013. gazdasági évre.

Az AKI PÁIR adatai szerint az étkezési búza termelői ára 63 ezer, a takarmánybúza 64 ezer, a takarmánykukorica 65 ezer forint volt a 35. héten.

Az *Oil World* szerint a repcemag globális kibocsátása rekordot dönthet a 2012/2013. (október-szeptember) gazdasági évben, a 63 millió tonna termés 3 millióval haladhatja meg az előző évi szezon kibocsátását.

Az AKI PÁIR adatai szerint a napraforgómag termelői ára 124 ezer forint/tonna, a repcemagé 140 ezer forint volt a 35. héten.

Az EU-ban a bioüzemanyag (bioetanol + biodízel + biogáz) felhasználása 3 százalékkal bővült 2011-ben 2010-hez képest. A biodízel-előállítás csökkent, a felhasználás növekedési üteme lassult, ugyanakkor a bioetanol kibocsátása és felhasználása egyaránt megemelkedett.

GABONAPIACI JELENTÉS

A moszkvai piacelemző *SovEcon* Oroszország gabonatermését 70,5 millió tonnára jelzi a 2012/2013. gazdasági évre, 23,5 millió tonnával kevesebbre, mint az előző évi szezonban. A szakértők az oroszországi búzatermést az előző jelentésükhöz képest 38 millió tonnára korrigálták, ami 18,2 millió tonnával marad el a tavalyi kibocsátástól. Az *Ikar* ezzel szemben 39-40 millió tonna búzatermést vár. Az országban szeptember 3-ig a gabonatermő területek 65 százalékán végeztek az aratással, a Mezőgazdasági Minisztérium adatai alapján a betakarított gabona mennyisége 55 millió tonna, ebből 33 millió tonna a búza.

Annak ellenére, hogy az előrejelzések a 2010. évi 41,5 millió tonnás búzatermésnél rosszabb eredményre számítanak az idén, a minisztérium továbbra sem tervez exporttilalmat bevezetni. Egyelőre exportkorlátozó intézkedéseket sem hoztak, holott a 2012/2013. évi szezonban – vagyis az elmúlt 2 hónapban – már 4,6 millió tonna gabona hajózott ki az oroszországi kikötőkből. A mezőgazdasági miniszter nyilatkozatában 10-14 millió tonna exportra szánt gabonakészletről adott tájékoztatást, az orosz terménykereskedők viszont úgy vélik, októbertől limitálni kell a gabonakivitelt.

Az *UkrAgroConsult* augusztus 27-i előrejelzésében Ukrajna búzatermését 14,2 millió tonnára teszi a 2012/2013. gazdasági évre, ami 6,4 millió tonnával múlja alul a 2011. évi terméseredményt. A hozam 2,51 ton-

na/hektár körül alakul, ez az előző évi termésátlag 81 százaléka. Ukrajnában a termésveszteségek ellenére 6,3 millió tonna búza exportjára van kilátás (+1,1 millió tonna), így a zárókészlet 2,3 millió tonnára (-3,6 millió tonna) eshet. Az ukrajnai Mezőgazdasági Minisztérium és a Gabonakereskedők Szövetsége a 2012/2013. gazdasági év gabonaexportját 19,4 millió tonnában maximalizálták, amelyből 4 millió tonna a búza, így 2013-ban a kivitel fékezésére lehet számítani.

A német mezőgazdasági minisztérium adatai szerint Németország összes gabonatermése 44,7 millió tonna körül várható a 2012/2013. gazdasági évben, 2,8 millió tonnával több, mint egy évvel korábban. Ezen belül a búza mennyiségét (durummal) 22,5 (22,7 millió tonna), az árpát 10,4 (8,7 millió tonna) a kukoricáét 5 (5,1 millió tonna) millió tonnára becsülik. Nagy-Britanniában ugyanakkor az elmúlt 100 esztendő legcsapadékosabb nyara hátráltatja a búza betakarítását és rontja a terméseredményeket. Szeptember 4-éig a tervezett terület 55 százalékán végeztek az aratással, míg egy évvel ezelőtt 85 százalék volt az arány.

A *Rabobank* szakértői az elhúzódó száraz időjárás miatt Ausztrália búzatermését 22,8 millió tonnára jelzik a 2012/2013. évi szezonra, ami 20 százalékos csökkenést jelent az elmúlt évi rekord kibocsátáshoz viszonyítva.

1. táblázat: A világ vezető piacelemző vállalkozásainak becslése az USA 2012. évi kukoricatermésére vonatkozóan

Piacelemző megnevezése	Termésátlag (tonna/hektár)	Összes termés (millió tonna)
USDA	7,75	273,80
Allendale	7,42	262,29
FCStone	7,62	269,43
IGC	8,00	275,00
Informa Economics	7,97	280,05
Linn Group	7,53	252,84
Macquarie	7,75	263,51
Pro Farmer	7,55	266,15
RJ O'Brian	7,55	-

Forrás: Agrimoney, IGC, Toepfer

Az USA mezőgazdasági minisztériuma (*USDA*) tájékoztatása szerint az Egyesült Államokban szeptember 2-ig a kukorica 10 százalékát takarították be, 7 százalé-

ponttal többet, mint az előző év ugyanezen időszakában. A termésátlagok és az összes termés tekintetében továbbra is eltérések mutatkoznak az egyes piacelemző

cégek becslései között (1. táblázat). A legoptimistább az *IGC* és az *Informa Economics*, amelyek az *USDA*-nál is jobb értéket közöltek, míg a legpesszimistábbnak a hozamok vonatkozásában az *Allendale* (7,42 tonna/hektár), az összes termést illetően a *Linn Group* (252,8 millió tonna) bizonyult. A becslések átlagát véve megállapítható, hogy a legfrissebb előrejelzések a kukorica hozamát 7,68 tonna/hektárra, az összes termést pedig 267,9 millió tonnára teszik a 2012/2013. gazdasági évre. A termésátlag így 17, a kibocsátás 15 százalékkal marad el az *USDA* 2011/2012. évi szezonnra közölt előzetes terméseredményeitől.

Magyarországon, a NÉBIH jelentése szerint, szeptember 4-ig a tervezett terület 2 százalékról, azaz 25 620 hektárról takarították be a szemeskukoricát, ami alapján a termésátlag 3,69, az összes termés pedig 94,4 ezer tonna volt.

A chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) a búza front havi ára augusztus eleje óta a 320 USD/tonna szint közelében hullámzik. Augusztus 28-29. között a búza szeptemberi jegyzése 3,5 százalékkal 325 dollárra erősödött, amit az a befektetői aggodalom váltott ki, hogy az augusztus végére tervezett orosz mezőgazdasági miniszteri értekezleten a 2010. évihez hasonló exporttilalmat rendelnek el. Az exportkorlátozások lehetőségének elvetésével párhuzamosan az ár is süllyedni kezdett, szeptember 5-én már csak 311 dolláron jegyezték a terményt. Ezt követően, az ausztráliai búzatermés romló kilátásairól érkező hírek hatására újból erőre kaptak a kenyérgabona-jegyzések, a szeptemberi és a decemberi ár 3-3 százalékkal 320, illetve 328 USD/tonnára emelkedett. A kukorica front havi jegyzése augusztus 23. óta nem nőtt 320 USD/tonna fölé, szeptember első hetében a szűkös készletek, valamint az *USDA* szeptember 12-re várt aktuális termésbecslése mozgatta az árakat. A kukorica szeptemberi ára 313 dollár volt szeptember 7-én. A távolabbi kilátások nem túl kedvezőek az ausztráliai *Macquarie* cég elemzői szerint: 2012 utolsó negyedében, a betakarítás időszakában ugyan átmenetileg 300 USD/tonna alá mérséklődhet a kukorica tőzsdei jegyzése

se Chicagóban, de 2013 nyarán átlagosan 340 dollár körül is kereskedhetnek a terménnyel.

A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a chicagóihoz hasonló mozgásokat lehetett megfigyelni a búza és a kukorica vonatkozásában. A búza front havi jegyzése augusztus 28. és szeptember 7. között 260-267 euró/tonna között hullámzott, a vizsgált időszak végén 265 eurón zárt. A kukorica novemberi ára augusztus vége óta a 255 euró/tonna szint közelében ingadozik, szeptember 7-én tonnánként 255 eurón állt.

A Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában a malmi búza legközelebbi lejáratra szóló jegyzése augusztus vége óta intenzíven emelkedik, szeptember 5-én érte el a 70 ezer forint/tonnás küszöböt, szeptember 7-én már 70 800 forinton zárt. A takarmánybúza szeptemberi jegyzését 65 500 Ft/tonna áron vezették ki, a decemberi szállítású termény ára hetek óta 68 ezer forint. A takarmánykukorica front havi ára a szeptemberi jegyzés lezárásával 67 500 Ft/tonnáról 71 ezer forintra emelkedett szeptember 3-án, majd a vizsgált időszak végén 73 ezer forinton állt.

Az AKI PÁIR adatai szerint az étkezési búza termelői ára a 35. héten 63 ezer forint volt, 2 százalékkal kevesebb, mint egy héttel korábban, és 28 százalékkal több, mint egy évvel ezelőtt. A takarmánybúza 64 ezer forintos termelői ára tonnánként 1000 forinttal meghaladta az étkezési búzáét a vizsgált héten. Ez az ár 8 százalékkal volt magasabb, mint az előző heti és 45 százalékkal, mint 2011. ugyanezen időszakának az átlagos termelői ára. A takarmánykukorica is drágult a 35. héten, az előző hetihez viszonyítva 2 százalékkal, 65 ezer forintra, ami 12 százalékos növekedést jelent az egy évvel korábbi árhoz viszonyítva, és az év hátralevő részében az ár további emelkedésre lehet számítani.

A finomliszt (BL 55, ömlesztett) értékesítési ára 89 Ft/kg volt a 35. héten, 2 százalékkal alacsonyabb, mint egy hete, és 11 százalékkal magasabb, mint egy éve. A fehér kenyérliszt (BL 80, ömlesztett) ára szintén 2 százalékkal mérséklődött a 34. heti átlagárhoz képest, viszont 12 százalékkal meghaladta az előző év ugyanezen időszakának átlagos termelői árát.

Agrárpolitikai Hírek

- A mezőgazdasági kockázat-kezelési rendszer tagjainak legkésőbb a szeptember 10-ei héten – pénzügyi átutalással – meg kell fizetniük a kárenyhítési hozzájárulást, ahhoz, hogy az 2012. szeptember 15-ig megérkezzen a kárenyhítési számlára. A kárenyhítő juttatás

igénybevételének további feltétele a mezőgazdasági káresemény határidőben történő bejelentése. A kockázatkezelési törvény értelmében csak azok a gazdálkodók kaphatnak kárenyhítést, akik fizetési- és bejelentési kötelezettségüknek eleget tesznek. Szeptember első hetéig a 4,15 milliárd forint összegű befizetési kötelezettségnek mindössze 40 százaléka, azaz 1,7 milliárd forint érkezett meg a kárenyhítési számlára.

A gabonafélék termelői ára

2. táblázat: A gabonafélék termelői ára származási hely^{a)} szerint

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2012. 34. hét	2012. 35. hét	2012. 35. hét / 2012. 34. hét százalék
Étkezési búza	tonna	5 779	5 809	7 336	16 645	18 924	114
	HUF/tonna	66 153	64 129	60 113	64 158	63 190	98
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	182	2 126	1 168
	HUF/tonna	-	-	-	59 593	64 212	108
Takarmánykukorica	tonna	-	4 750	-	1 750	6 163	352
	HUF/tonna	-	66 473	-	64 186	65 238	102
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	1 848	371	20
	HUF/tonna	-	-	-	55 386	59 489	107

^{a)} Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

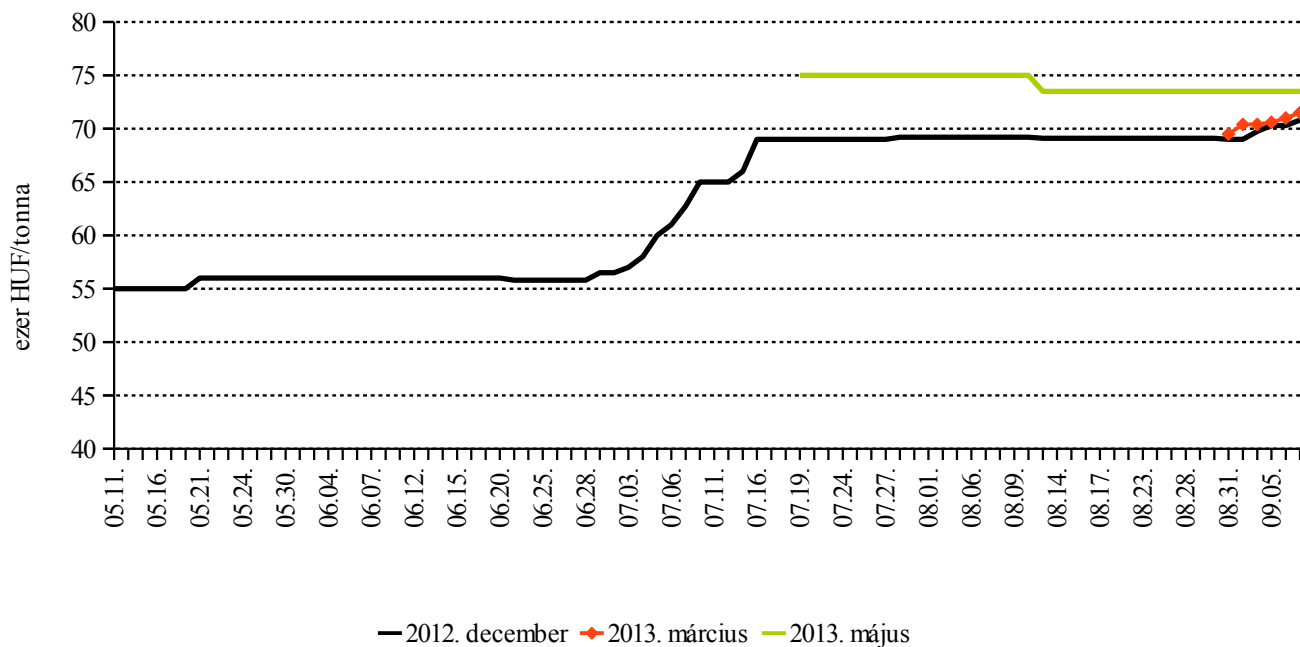
3. táblázat: A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2011. 35. hét	2012. 34. hét	2012. 35. hét	2012. 35. hét / 2011. 35. hét százalék	2012. 35. hét / 2012. 34. hét százalék
Étkezési búza	tonna	17 140	16 645	18 924	110	114
	HUF/tonna	49 394	64 158	63 190	128	98
Takarmánybúza	tonna	3 095	182	2 126	69	1 168
	HUF/tonna	44 162	59 593	64 212	145	108
Takarmánykukorica	tonna	82	1 750	6 163	7 549	352
	HUF/tonna	58 012	64 186	65 238	112	102
Takarmányárpa	tonna	-	1 848	371	-	20
	HUF/tonna	-	55 386	59 489	-	107

Forrás: AKI PÁIR

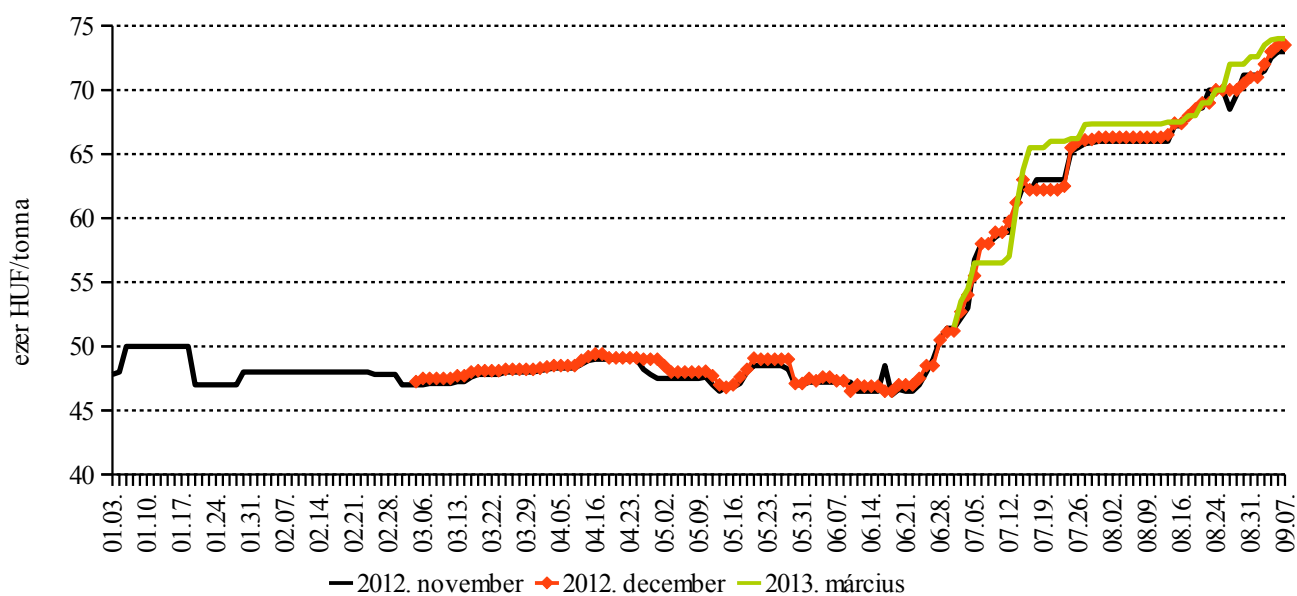
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

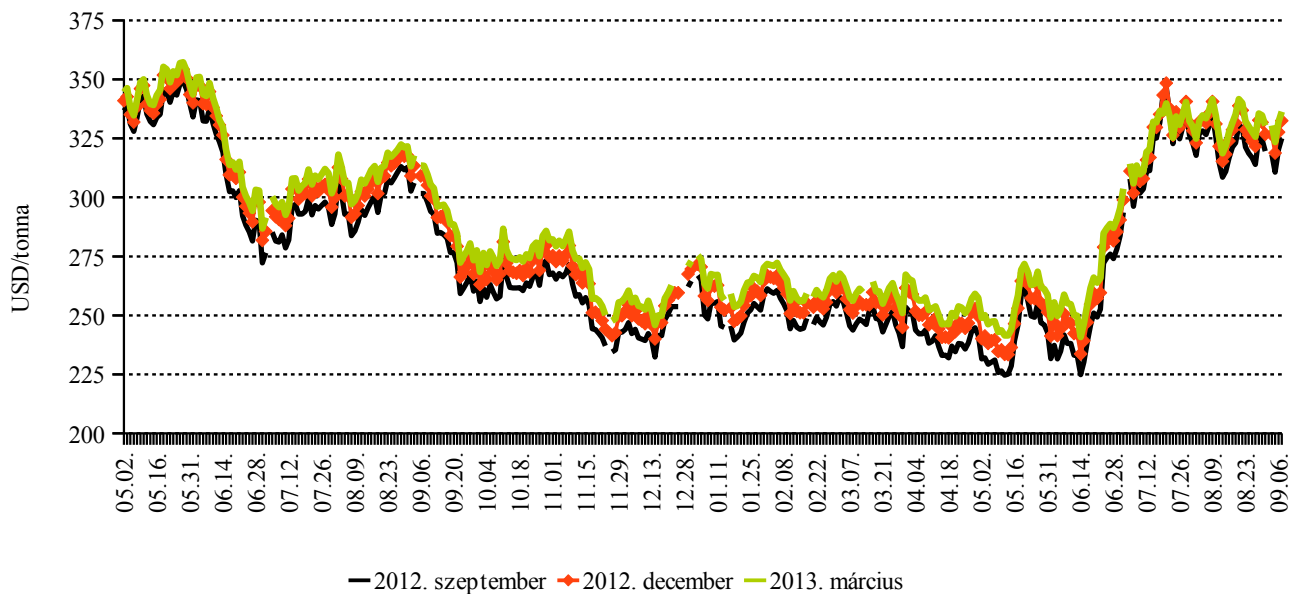
Forrás: BÉT

2. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

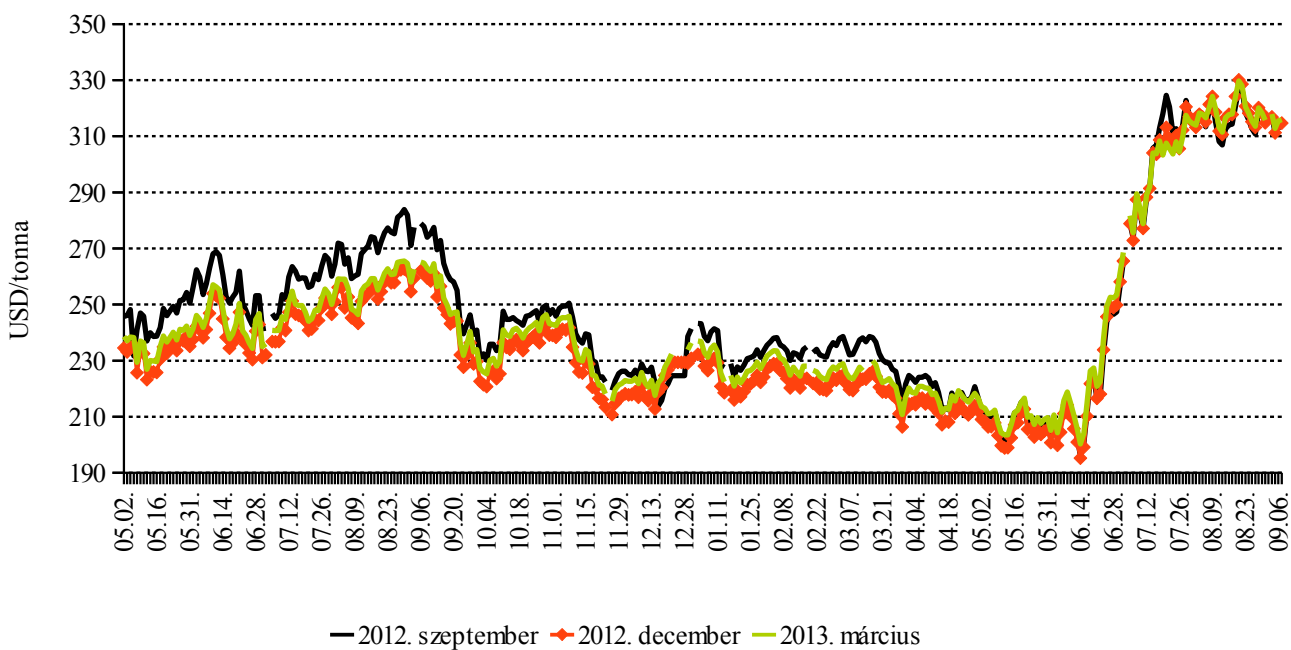
Forrás: BÉT

3. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

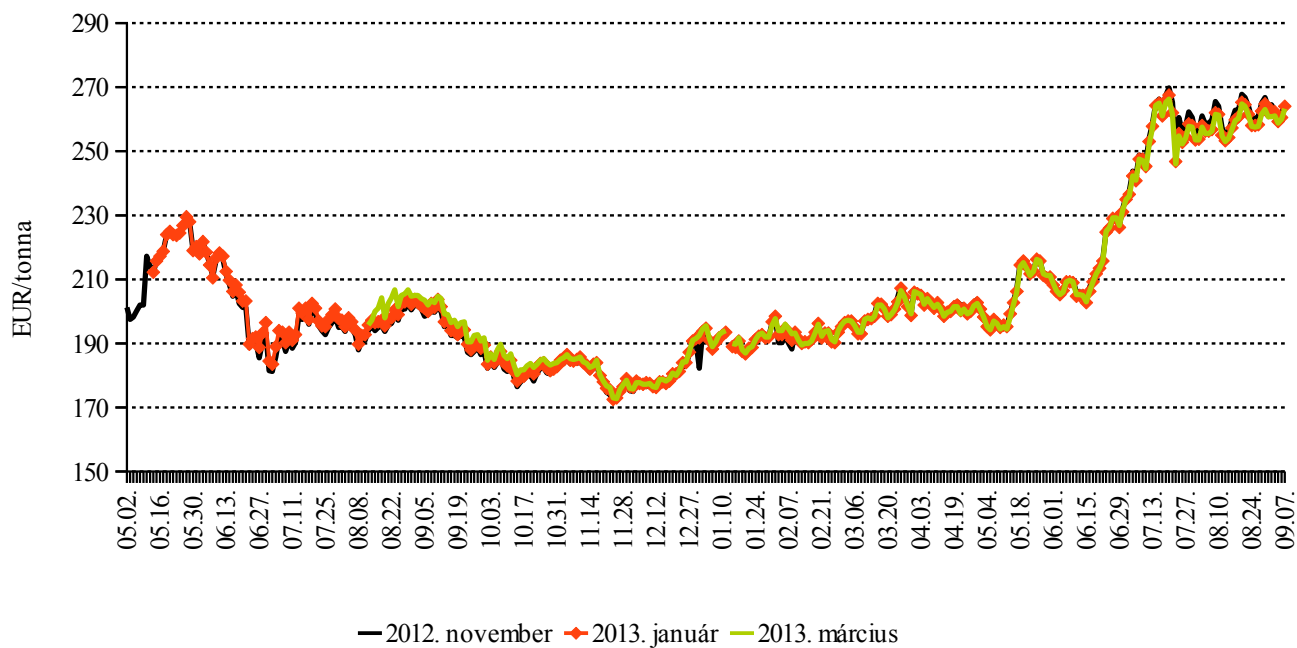
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

4. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

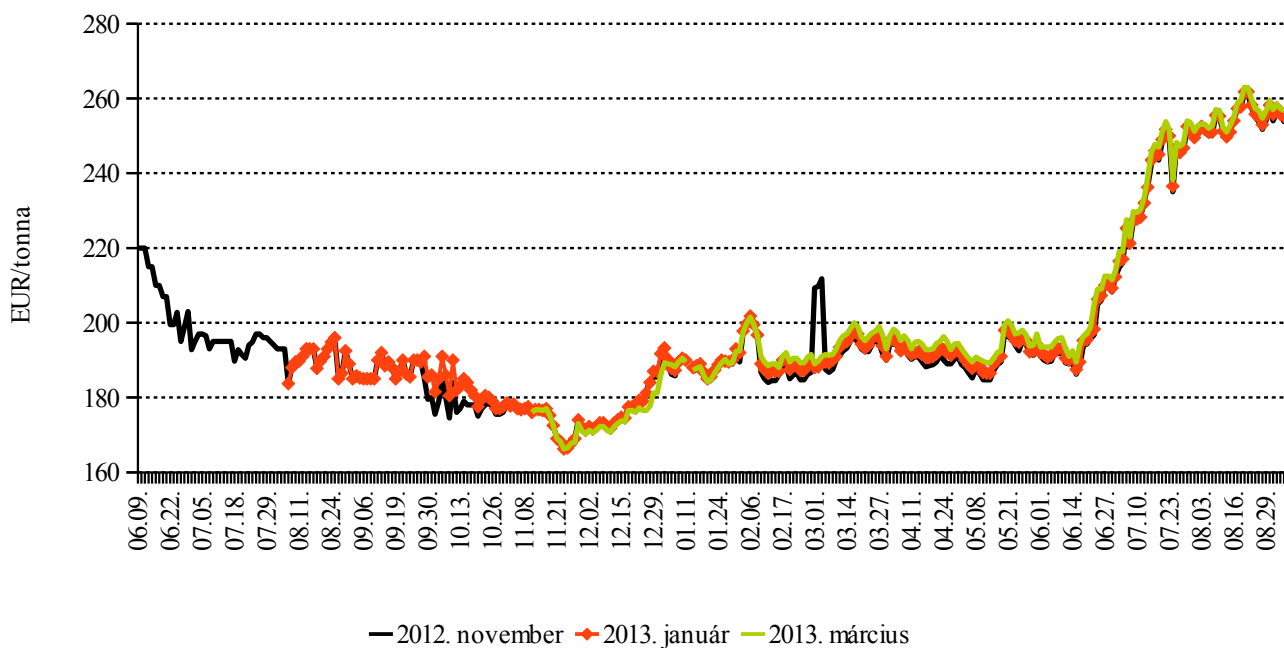
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

4. táblázat: A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2011. 35. hét	2012. 34. hét	2012. 35. hét	2012. 35. hét / 2011. 35. hét százalék	2012. 35. hét / 2012. 34. hét százalék
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	646	411	1 014	157	247
	HUF/kg	80	91	89	111	98
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1 270	808	1 662	131	206
	HUF/kg	84	92	92	110	99
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	729	360	576	79	160
	HUF/kg	93	97	102	110	106
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/kg	-	-	-	-	-
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	32	31	40	124	128
	HUF/kg	92	96	97	105	101
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	37	41	31	83	77
	HUF/kg	101	99	110	109	111
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	422	346	751	178	217
	HUF/kg	79	89	88	112	98
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	545	260	674	124	259
	HUF/kg	82	91	89	109	98
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	321	-	-	-	-
	HUF/kg	82	-	-	-	-
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	55	27	58	106	220
	HUF/kg	90	99	99	109	99
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	38	19	31	84	164
	HUF/kg	102	102	114	112	112

Forrás: AKI PÁIR

5. táblázat: A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	HUF/kg		
	2012. június	2012. július	2012. augusztus
Finomliszt BL 55	208	210	210
Fehér kenyér	277	278	277
Félbarna kenyér	261	266	274
Étkezési búzadara AD	216	220	226

Forrás: AKI PÁIR

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2012. szeptember 7.)

6. táblázat: **Búza**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2012. november	265	76 264	2012. szeptember	325	73 814
2013. január	264	75 977	2012. december	333	75 517
2013. március	263	75 761	2013. március	336	76 385
2013. május	262	75 401	2013. május	336	76 301
2013. november	233	67 055	2013. július	319	72 479
2014. január	230	66 048	2013. szeptember	320	72 647

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

7. táblázat: **Kukorica**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2012. november	255	73 458	2012. szeptember	313	71 086
2013. január	256	73 674	2012. december	315	71 479
2013. március	258	74 106	2013. március	316	71 747
2013. június	259	74 394	2013. május	314	71 409
2013. augusztus	258	74 106	2013. július	309	70 246
2013. november	218	62 810	2013. szeptember	273	62 001

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

8. táblázat: **Repce**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	EUR/tonna	HUF/tonna
2012. november	517	148 859
2013. február	517	148 859
2013. május	513	147 564
2013. augusztus	476	136 844
2013. november	475	136 700
2014. február	469	134 830

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

Az *Oil World* a világ napraforgómag-termését 36,8 millió tonnára jelzi a 2012/2013. gazdasági évre, ami 2,7 millió tonnával kevesebb, mint az előző évi szezon kibocsátása, ugyanakkor évek óta ez a második legnagyobb termés. A főbb termelő országok közül Oroszországban 7,8 (-1,7 millió), Ukrajnában 8,4 (-900 ezer) és az Európai Unióban 7,1 (-1,1 millió) tonna napraforgómag betakarítását valószínűsítik. A szokatlanul magas termésvesztéseket a rendkívül forró és száraz kelet-európai időjárás eredményezi. A napraforgómag globális kínálata ennek megfelelően 39 (-2,8 millió), a feldolgozásra kerülő mennyiség 33,6 (-2,6 millió), míg a zárókészletek 2 (-260 ezer) millió tonna körül alakulhatnak a folyó évi szezonban.

A világ napraforgómag-termésének visszaesése (elsősorban a fekete-tengeri régió országaiban) a globális export erőteljes csökkenését vonhatja maga után a 2012/2013. gazdasági évben, különösen, ha Oroszország és az Ukrajna exportvámokkal korlátozza a kiszállítást.

A két ország együttes kivitele így 290 ezer tonnára eshet a 2011/2012. évi szezon (október-szeptember) 670 ezer tonna exportmennyiségéhez képest. Ennek következtében az EU napraforgómag-importja 350 ezer, míg Törökország behozatala 700 ezer tonnára csökkenhet.

A NÉBIH jelentése szerint Magyarországon szeptember 1-ig a napraforgó területének 22 százalékán, azaz 138,5 ezer hektáron végeztek a betakarítással, amelyről a 2,022 tonna/hektár termésátlag mellett 280 ezer tonna napraforgómag került a raktárakba.

Az EU-ból származó napraforgómag kikötői ára (*CIF Amsterdam*) júliustól növekedést mutat. A július havi átlagárhoz viszonyítva augusztusban átlagosan 5 százalékos áremelkedés figyelhető meg. Ezzel szemben a fekete-tengeri kikötőkben (*FOB Black Sea*) alacsonyabban alakult a napraforgómag ára: júliusban 4, augusztusban 3 százalékkal. A napraforgóolaj *spot* ára (EU, *CIF Amsterdam*, *FOB Black Sea*) augusztus 30-án 4 százalékkal volt drágább, mint augusztus 16-án.

9. táblázat: **Olajos magvak és származékaik: reprezentatív eladási árajánlatok átlaga a legközelebbi szállítási határidőre**

Megnevezés	Származás	Paritás	USD/tonna				
			2012. júl.	2012. aug. 1-30.	2012. aug. 16.	2012. aug. 23.	2012. aug. 30.
Napraforgómag	EU	CIF Amsterdam	629	660	657	678	684
Napraforgómag		FOB Black Sea	604	638	640	655	665
Napraforgóolaj	EU	FOB ÉNy EU kikötők	1 258	1 298	1 290	1 320	1 340
Napraforgóolaj		FOB Black Sea	1 150	1 193	1 185	1 205	1 235
Repcemag (00)	EU	CIF Hamburg	620	625	621	648	644
Repcelaj	Hollandia	FOB ex-mill	1 212	1 230	1 222	1 270	1 277
Repcedara (34%)		FOB ex-mill, Hmb.	356	363	352	367	370

Forrás: Oil World

A Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában tovább emelkedtek a napraforgómag jegyzések, augusztus végére az ár valamennyi határidő vonatkozásában elérte a 140 ezer forint/tonna szintet. A drágulás azonban nem állt meg, szeptember 5-én a fronthavi ár 141 500 forint/tonna volt.

Az AKI PÁIR adatai szerint a 35. héten az előző heti átlagárhoz viszonyítva 2 százalékkal 124 ezer forint/ton-

nára emelkedett a napraforgómag termelői ára. Az őszi hónapokban további növekedésre lehet számítani.

Az *Oil World* szerint a repcemag globális kibocsátása rekordot dönthet a 2012/2013. (október-szeptember) gazdasági évben, a 63 millió tonna termés 3 millióval haladhatja meg az előző évi szezon kibocsátását. Az elemzők a vártnál jobb terméseredményre számítanak az Európai Unióban és a fekete-tengeri régió országaiban. Az EU-ban – ahol a betakarítás a végéhez közeledik –

19 millió tonna repcemagtermést valószínűsítene a 2012/2013. gazdasági évre, 200 ezer tonnával kevesebbet, mint a 2011/2012. évi szezonban. Ukrajnában 1,2 millió tonna repcemagot takaríthatnak be 2012-ben, ami 190 ezer tonnával marad el az előző gazdasági év eredményétől. A szakértők a világ vezető exportőr országai közül Ausztrália *canolatermését* a csapadék hiánya miatt 3,1 millió tonnára mérsékeltek, amely közel meg egyezik a 2011/2012. évi szezon kibocsátásával. Kanada termését ellenben továbbra is rekordmennyiségűre, 16,2 millió tonnára (+1,5 millió tonna) becsülik.

A szakértők szerint a globális feldolgozásra kerülő repcemag mennyisége 60,1 millió (+1,2 millió) tonna körül alakul a 2012/2013. gazdasági évben, ebből 21,5 millió (-200 ezer) tonna jut az EU sajtolóüzemeibe. Ha hihetünk az előrejelzéseknek, a világ 13 millió tonnára prognosztizált repcemagimportja gyakorlatilag nem változik a múlt évihez képest. A világ legnagyobb importőre, az Európai Unió 3,3 millió (-300 ezer) tonnára mérsékli behozatalát, amit Kína, Japán és Pakisztán növekvő beszállítása valamelyest kompenzál. A 13 millió tonna globális exportból Kanada 8,8 millió (+220 ezer) tonnát, míg Ausztrália 2,3 millió tonna magot szállíthat a nemzetközi piacokra a 2012/2013. gazdasági évben.

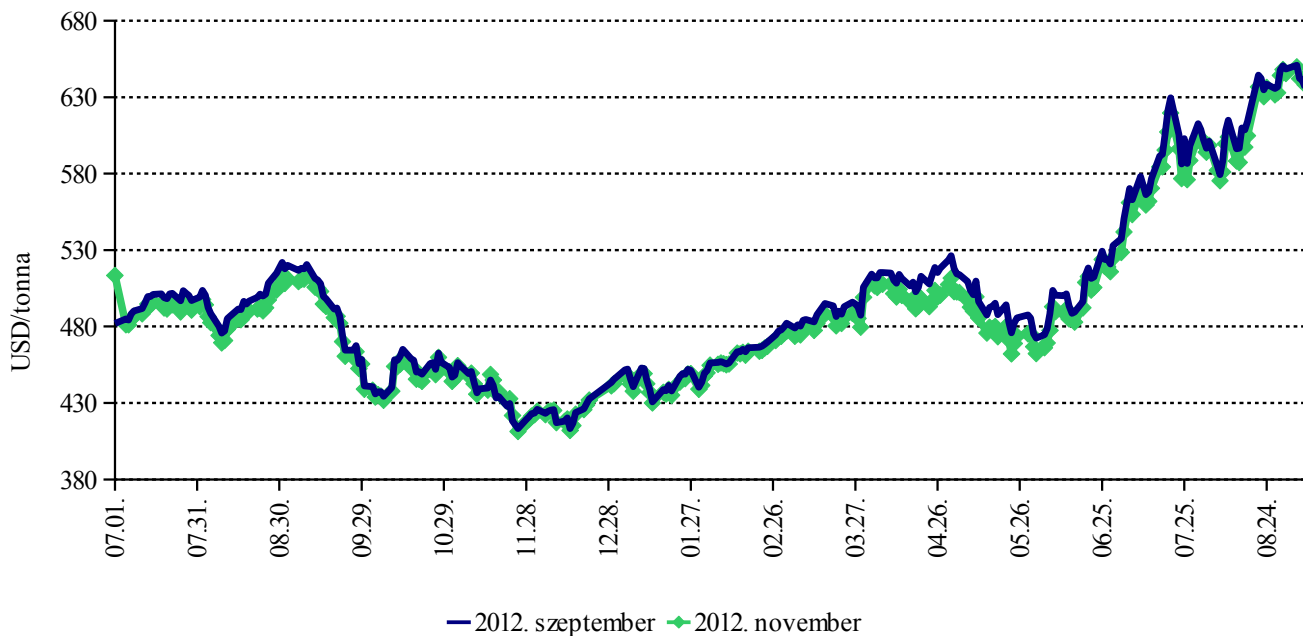
Az Európából származó repcemag kikötői ára (*CIF Amsterdam*) az augusztusban átlagosan 5 USD/tonnával 625 dollárra nőtt az előző havi átlagárhoz képest. Az ár-emelkedés ugyanakkor nem volt folytonos, augusztus 30-án 4 dollárral alacsonyabb áron kereskedtek a termékkel, mint egy héttel korábban. A repceolaj és a repcedara kikötői ára (*FOB ex-mill*) ezzel szemben stabilan emelkedett augusztusban (2. táblázat).

A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a repcemag fronthavi jegyzése a kedvező európai terméskilátásoknak köszönhetően 518 euró/tonnára mérséklődött szeptember 5-ére. A Budapesti Értéktőzsdén (BÉT) árupiaci szekciójában a repcemag szeptemberi lejáratra vonatkozó jegyzését 137 ezer forint/tonna áron vezették ki, míg a novemberi szállításra szóló ár szeptember eleje óta 142 ezer forint/tonnára emelkedett (+3 százalék) szeptember 5-én. Ugyanezen a napon tonnánként 152 ezer forintot kereskedtek a repcemaggal a 2013. márciusi határidőre.

Az AKI PÁIR adatai szerint a repcemag termelői ára a 34. hét kiugróan magas 148 ezer forint/tonna átlagos szintjéről 6 százalékkal 140 ezer forintra csökkent egy héttel később.

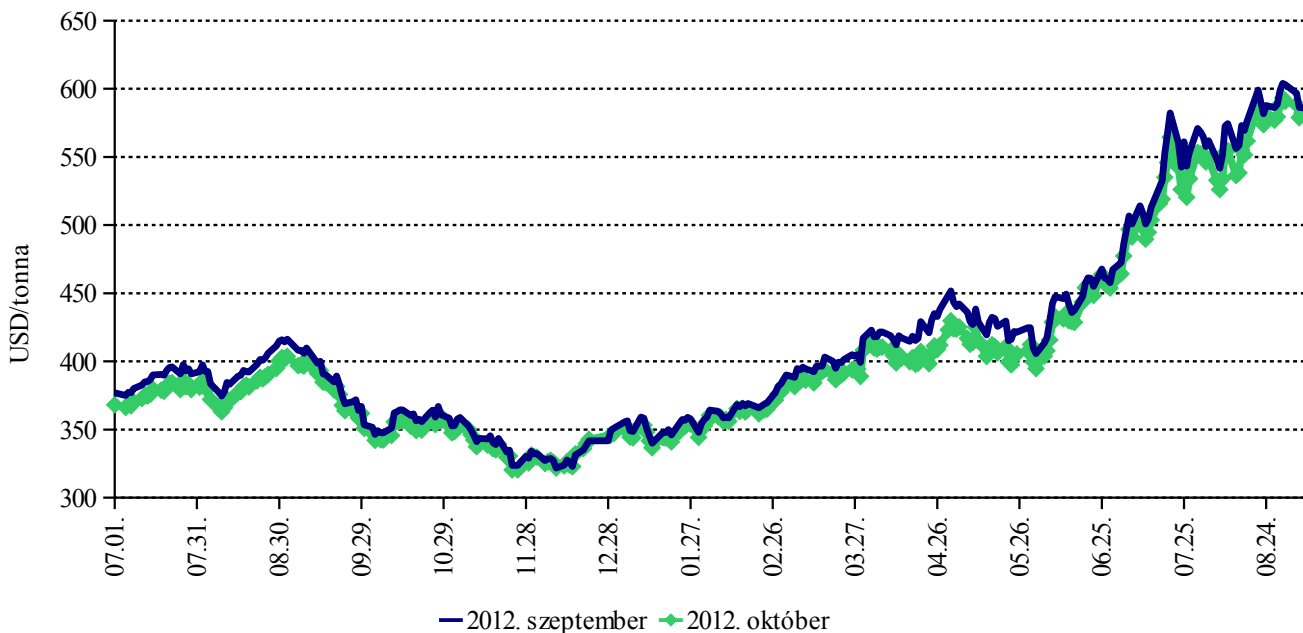
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése

7. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

8. ábra: A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

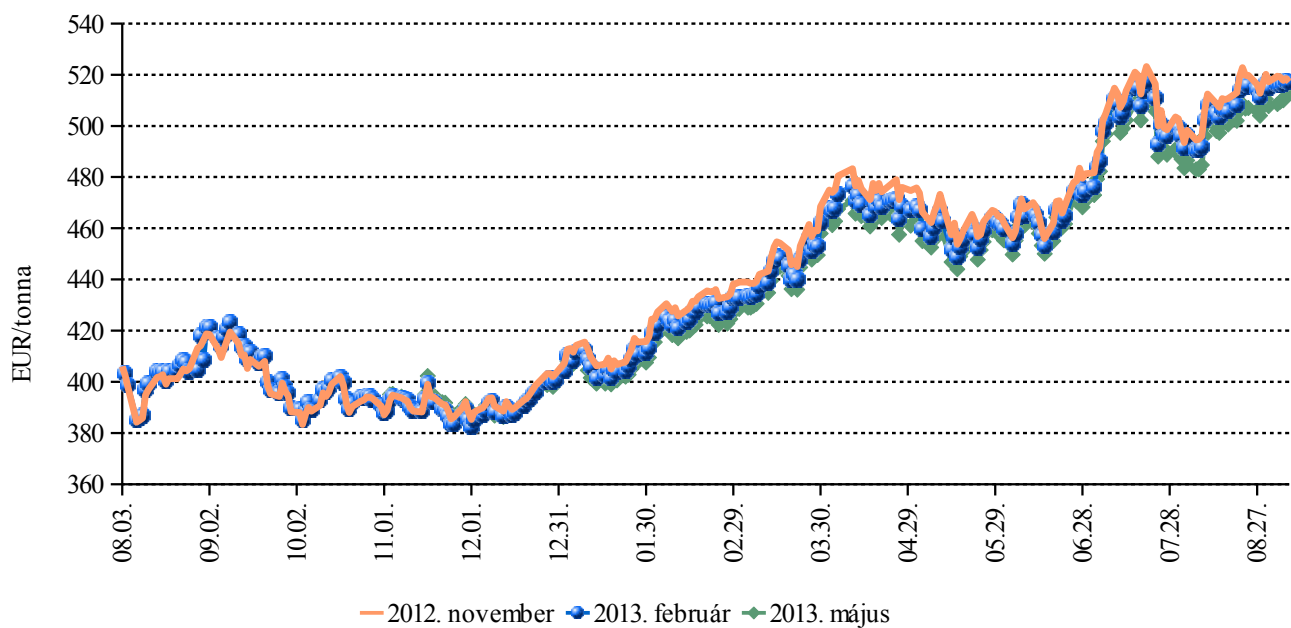
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

9. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

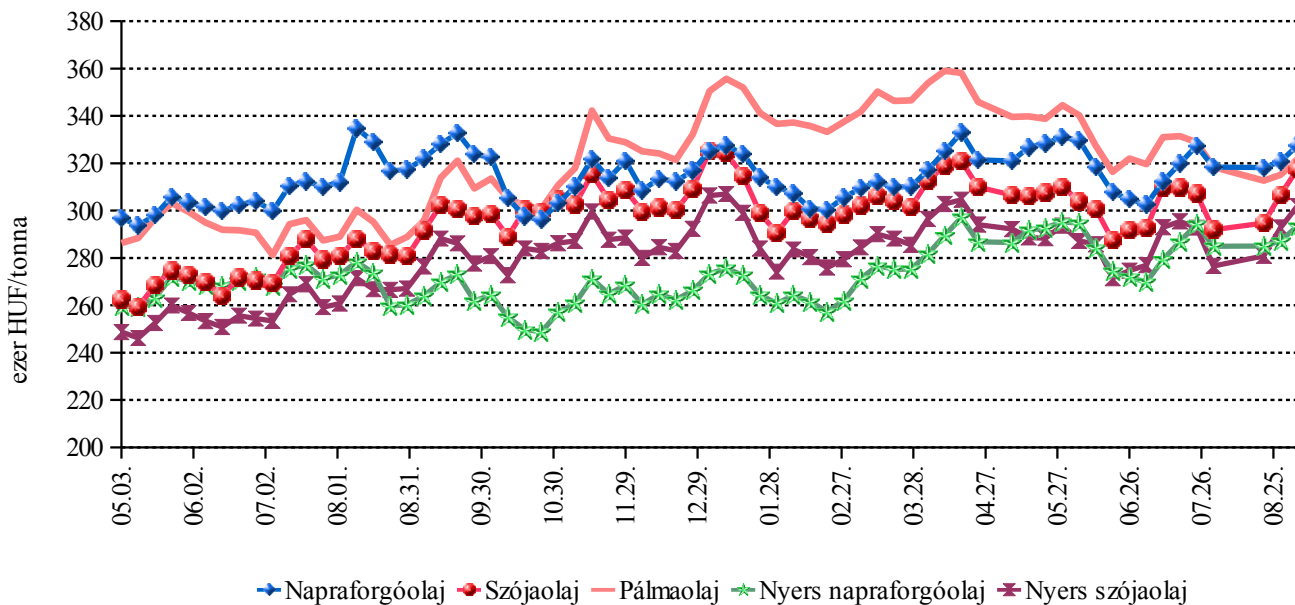
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

10. ábra: A repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

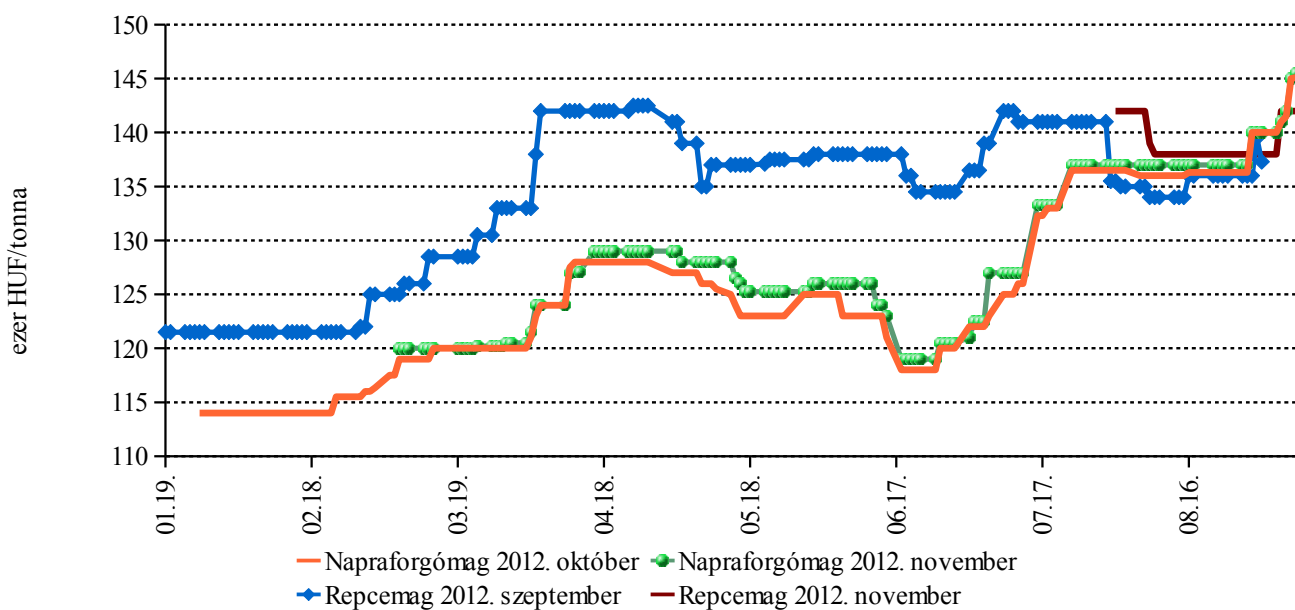
Forrás: MATIF

11. ábra: A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

12. ábra: A napraforgó- és a repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

10. táblázat: A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozó értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2011. augusztus	2012. július	2012. augusztus	2012. augusztus / 2011. augusztus százalék	2012. augusztus / 2012. július százalék
Ipari napraforgómag	tonna	14 907	10 104	23 071	155	228
	HUF/tonna	113 087	126 784	123 725	109	98
Repcemag	tonna	71 123	66 438	41 063	58	62
	HUF/tonna	120 621	140 411	141 110	117	101
Nyers napraforgóolaj	tonna	3 267	2 583	2 170	66	84
	HUF/tonna	272 518	276 372	280 187	103	101
Napraforgódara	tonna	13 118	14 659	18 359	140	125
	HUF/tonna	50 689	44 305	45 474	90	103
Nyers repceolaj	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-
Repcedara	tonna	10 393	3 847	7 004	67	182
	HUF/tonna	50 440	61 851	64 828	129	105

Forrás: AKI PÁIR

11. táblázat: A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	HUF/tonna		
		Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
		Ártípus		
		Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2012-08-21	285 042	-	-
	2012-08-28	287 324	-	284 653
	2012-09-04	293 385	-	-
Repceolaj	2012-08-21	-	-	-
	2012-08-28	-	-	-
	2012-09-04	-	-	-
Szójaolaj	2012-08-21	280 901	262 548	-
	2012-08-28	292 890	272 808	-
	2012-09-04	301 909	286 092	-

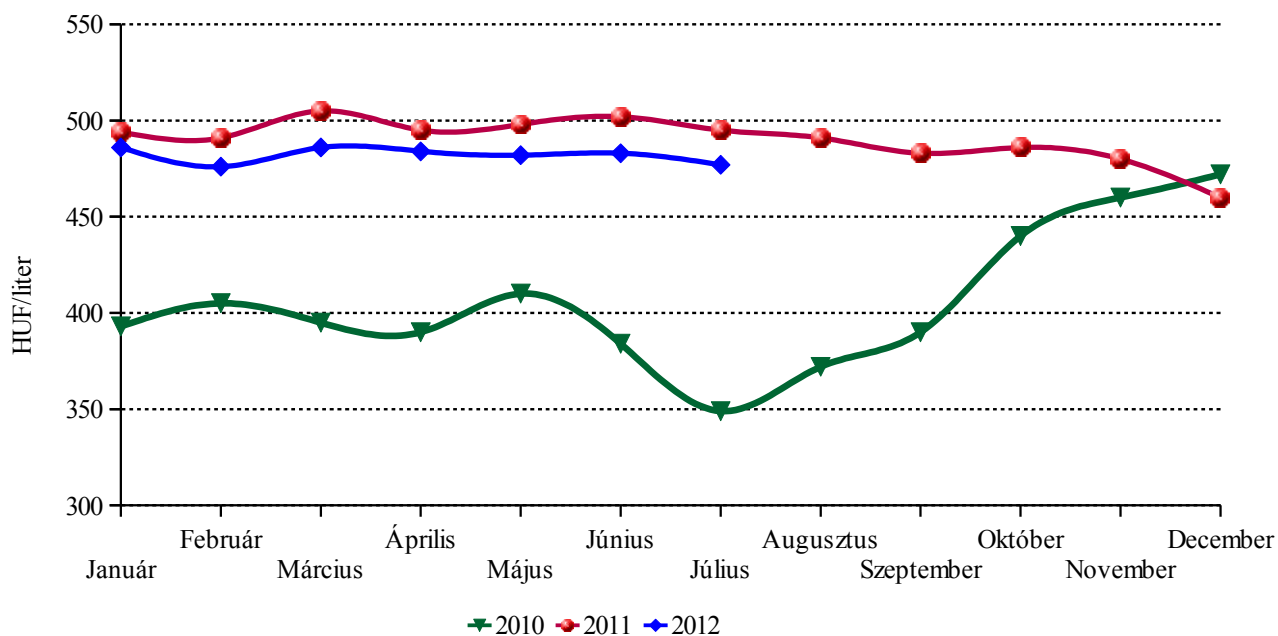
Forrás: AKI PÁIR, BLPW, Oil World

12. táblázat: Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Termék	Időpont	HUF/tonna		
		Franciaország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus		
		Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár
Napraforgómag	2012-08-21	-	-	121 717
	2012-08-28	-	-	124 110
	2012-09-04	-	-	-
Napraforgódara	2012-08-21	-	71 088	45 349
	2012-08-28	-	71 657	47 932
	2012-09-04	-	-	-
Repcemag	2012-08-21	143 614	-	148 159
	2012-08-28	142 688	-	140 187
	2012-09-04	147 474	137 102	-
Repcedara	2012-08-21	-	77 990	64 742
	2012-08-28	-	78 614	64 859
	2012-09-04	-	85 245	-

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

13. ábra: A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

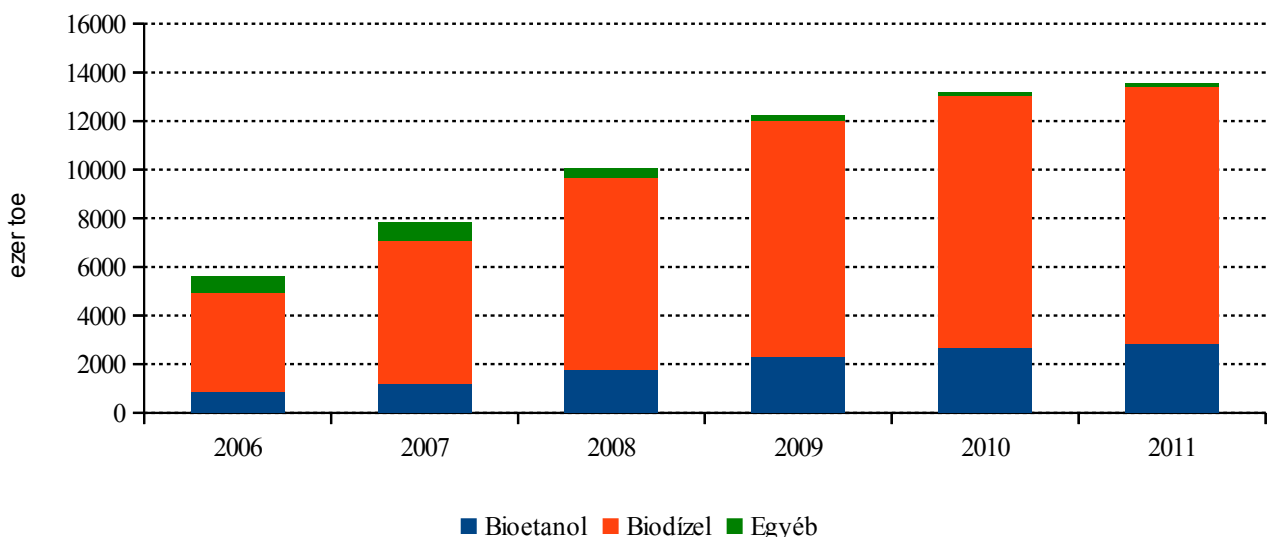
Az Európai Unió tagállamainak megállapodása szerint a közlekedésben használt benzin és gázolaj hajtóanyagokhoz 2020-ig legalább 10 százaléknyi bioüzemanyagot kevernek oly módon, hogy az évtized végére a közlekedésből eredő üvegházhatású gázkibocsátás-megtakarítás 60 százalékkal csökkenjen.

A nemzeti kormányok erőfeszítése ellenére a bioüzemanyag (bioetanol + biodízel + biogáz) felhasználása csak 3 százalékkal bővült 2011-ben az előző évihez képest. A korábbi években lényegesen nagyobb volt a növekedési ütem.

Az Európai Unióban továbbra is a biodízelt részesítik előnyben, amelynek részaránya a teljes bioüzemanyag felhasználáson belül 78 százalékot tett ki az elmúlt évben. A felhasznált biodízel mennyisége 2011-ben 10 587,553 ezer toe (tonna olajegyenérték) volt, ami az előző évihez viszonyítva 2,4 százalékos többletet jelentett. A biodízel különböző arányú bekeverésekben került értékesítésre, amelynek előállítás a szűkösen és magas áron elérhető alapanyag miatt 2009 óta csökken (2009: 8887 ezer tonna; 2012: 7852 ezer tonna). Az Európai

Bizottság adatai alapján a 2009/2010. gazdasági évben 9,5 millió tonna repceolajat állítottak elő, a 2011/2012. gazdasági évben pedig 8,8 millió tonnát, amelynek az *F.O. Licht* becslései szerint 63 százaléka (5,6 millió tonna) került a biodízelüzemekbe. A 2012/2013. gazdasági évre vonatkozóan az Európai Bizottság 8,6 millió tonna repceolaj előállításával számol. A legnagyobb biodízel-előállító és felhasználó országban, Németországban 2009 óta megkétszereződött a repceolaj ára. Az európai üzemek jövedelmezőségét a beáramló olcsó import biodízel tovább rontja. A Közösségben biodízel-előállítás céljára várhatóan 0,4 millió tonna szójaolajat és 1,5 millió tonna pálmaolajat dolgoznak fel az idén. Gyorsan nőtt az előző években a használt sütőolaj, a vágóhídi hulladék és más alternatív alapanyagok alkalmazása, amelyekből 2011-ben 1,15 millió tonna, 2012-ben - az előzetes becslések alapján - 1,4 millió tonna kerül hajtóanyagcélú feldolgozásra. Folyamatosan épülnek és kezdik meg a termelést az új technológiákat alkalmazó üzemek (HVO, második generáció).

14. ábra: Az Európai Unió bioüzemanyag-felhasználása

Forrás: Eurobarométer

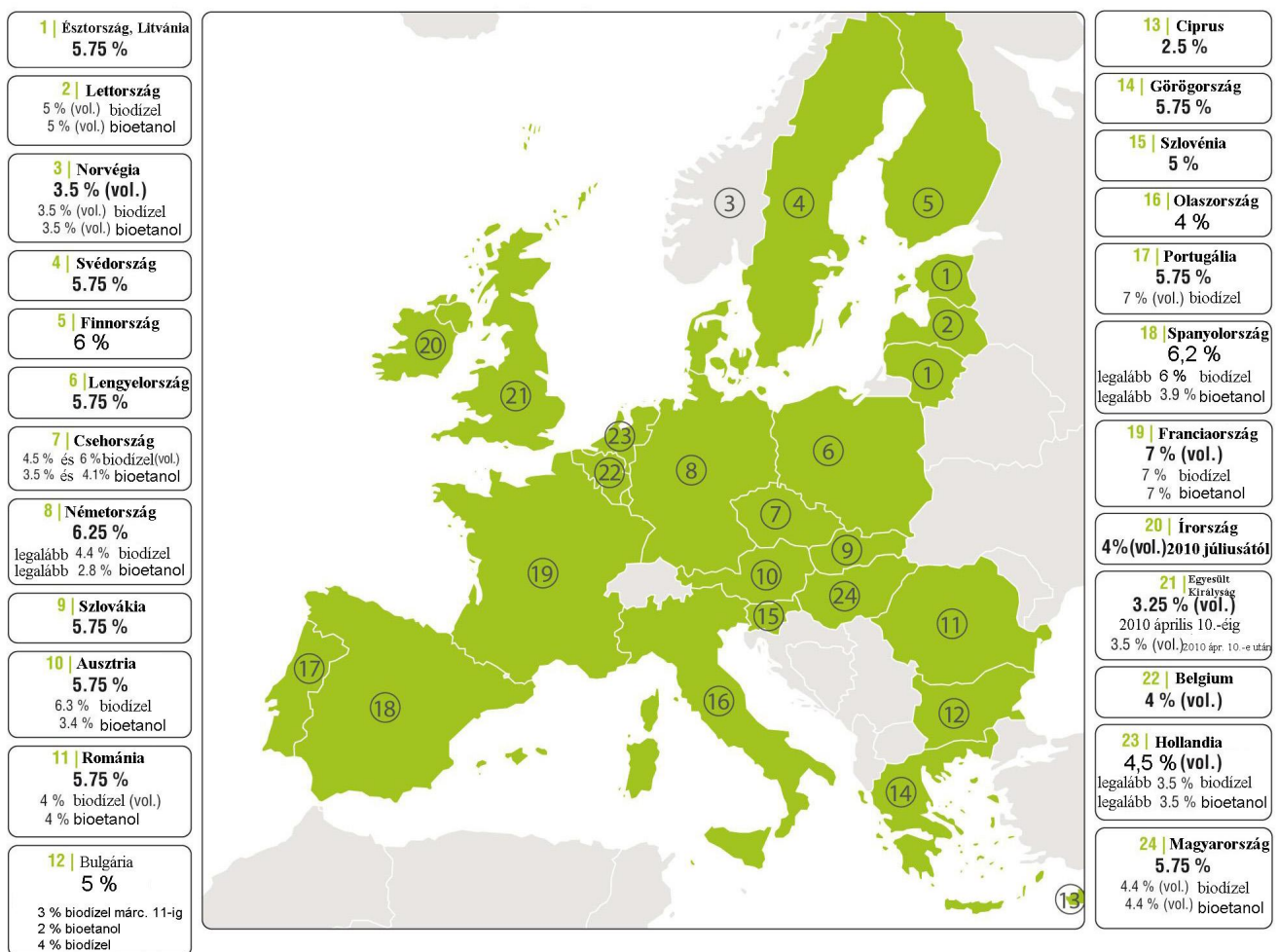
Az elmúlt években a biodízel-előállítás csökkent, a felhasználás növekedési üteme lassult, ugyanakkor a bioetanol kibocsátása és felhasználása egyaránt megemelkedett. Az Unió bioetanol kibocsátása 2009-ben

3545 ezer m³ (4463,15 ezer tonna) volt, míg a becslések alapján 2012-ben 4823 ezer m³ (6072,15 ezer tonna) bioetanol állíthat elő (+26 százalék). A bioetanol teljes felhasználáson belüli részaránya 2006-ban 15,5 százalék

(871,673 ezer toe) volt, 2011-ben pedig a különböző bekeverésekben értékesítve 21 százalék (2852,580 ezer toe) körül várható. A bioetanol-felhasználás az átlagot meghaladó mértékben, 6 százalékkal nőtt 2011-ben az előző évihez képest. Az Európai Bizottság adatai szerint a 2008/2009. gazdasági évben 311 millió tonna gabonát takarítottak be, amelyből 6,2 millió tonnát (1,9 százalék) használták fel bioetanol előállítására. A 2011/2012. évi szezonban a 284,7 millió tonna gabonatermésből 9,1 millió tonna (3,1 százalék) került az üzemekbe. Az előzetes becslések alapján a 2012/2013. gazdasági évben

279,4 millió tonna gabonatermésre számít a Bizottság, amelyből várhatóan 9,8 millió tonnát (3,5 százalék) használnak fel hajtóanyag előállítására. A bioetanol alapanyagainak ára emelkedett az elmúlt két évben, de annak mértéke elmaradt a repceolajétól. A nemzeti célérték eléréséhez a bioetanol részarányát számos ország megnövelte a bekeverésekben. Az E85-ös termék csak Svédországban terjedt el, ahol a gépjárműpark felkészült a fogadására. Ezt a terméket 2012. 34. hetében 1,29 euró/literért vásárolhatták meg az autótulajdonosok.

15. ábra: Bioüzemanyag bekeverési arányok 2011-ben az Európai Unió tagállamaiban

Forrás: UFOP

A biodízel és a bioetanol mellett a biogáz 0,5 százalékkal, a tiszta növényolaj 0,9 százalékkal (13,596 ezer toe) részesült 2011-ben a teljes felhasználásból. A biogáz főleg Svédországban népszerű, de Németországban is egyre több gépkocsi közlekedik ezzel az üzemanyaggal. Magyarországon, Zalaegerszegen állítottak forgalomba biogázzal üzemelő autóbuszokat. A biogáz közlekedéscélú felhasználásának további térnyerése várható.

Több ország lassította a bekeverési arány növelését, ugyanakkor Finnország 4-ről 6 százalékra, Bulgária 3,5-ről 5 százalékra és Hollandia 4 százalékra emelte.

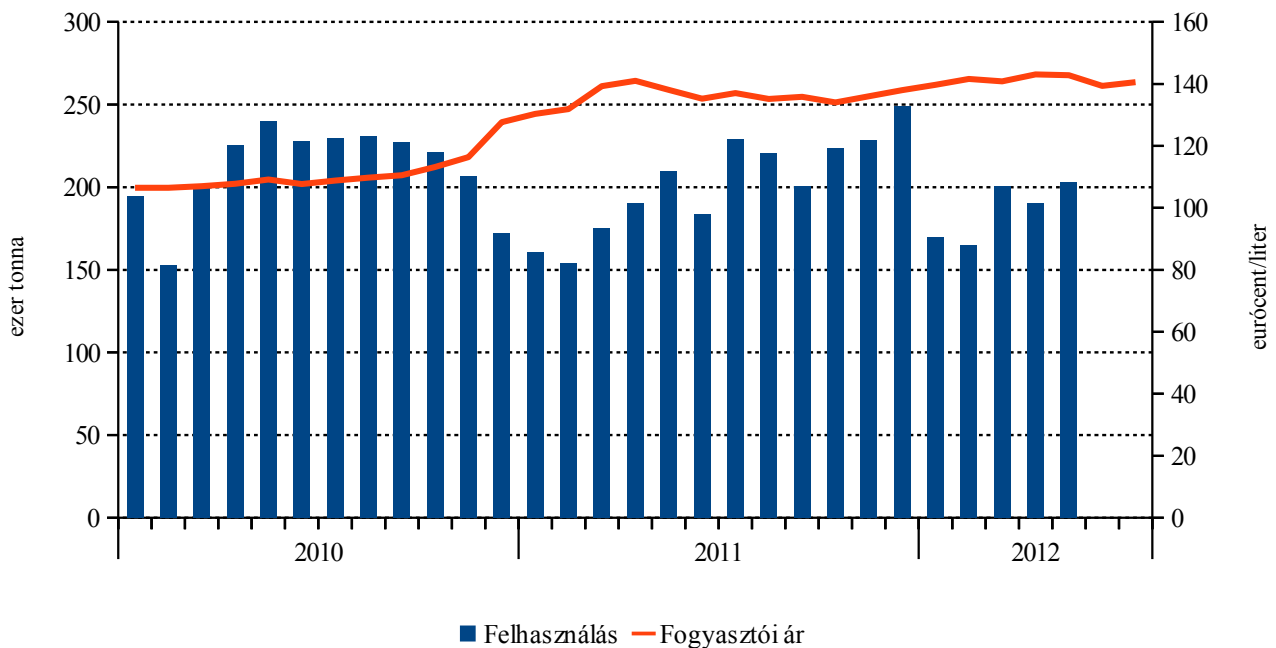
A tagállamok közül továbbra is Németország maradt a legnagyobb bioüzemanyag-felhasználó annak ellenére, hogy az elmúlt évben 2,7 százalékkal 2956,748 ezer toera csökkent az értékesített mennyiség. Tiszta növényolajjal és biogázzal a gépjárművek 0,6 százaléka közlekedett. A kormány növelte és a következő években is to-

vább emeli a biodízeltre vonatkozó adókat, ami a termék árának növekedéséhez és a felhasználás csökkenéséhez vezethet. Az E85-ös termék adóterhei ugyanakkor 2015-ig változatlanok maradnak. Az E10-es termék bevezetése lassan haladt, a lakosság körében kialakult az a vélemény, hogy tönkreteszi az autók motorját. Úgy tűnik ebben az évben sikerült áttörést elérni, mivel 2012 májusában az E10-es termékből rekordmennyiséget (112,4 ezer tonna) értékesítettek. A német autósok 2012 augusztusában a B100-as termékért 1,41 euró/litert (2011. augusztus: 1,34 euró/liter), míg az E85-ös termékért Berlinben 1,09 euró/litert fizettek a benzinkutaknál.

Továbbra is Franciaország a második legnagyobb felhasználó ország (2010: 2042,353 ezer toe; 2011:

2050,873 ezer toe), harmadik helyen Spanyolország áll (2010: 1420,298 ezer toe; 2011: 1672,710 ezer toe). A francia autótulajdonosok 2012. 35. hetében az E85-ös terméket 0,91 euró/literért (2011. 35. hét: 0,85 euró/liter), míg spanyolok a biodízelt 1,4 euró/literért (2011: 1,29 euró/liter) tankolhatták. Olaszországban kismértékben csökkent az értékesített bioüzemanyag mennyisége (2010:1453,378 ezer toe; 2011: 1432,455 ezer toe). A *Renewable Transport Fuel Agency (RTFO)* jelentése alapján az Egyesült Királyságban 3,11 térfogatszázalék volt a bekeverési arány 2011-ben. Ugyanakkor viszonylag sok alternatív alapanyagot használtak fel (használt sütőolaj, cellulóz stb.).

16. ábra: A biodízel fogyasztói ára és felhasznált mennyisége Németországban

Forrás: F.O. Licht, UFOP

Észak-Európában kedvezően alakult bioüzemanyag felhasználása, Svédországban és Finnországban folyamatosan nő az értékesítés.

A közép-európai országok közül Ausztria a legnagyobb felhasználó, de az értékesítés 2011-ben (431,66 ezer toe) elmaradt az előző évitől (489,826 ezer toe).

A felhasználás növekedési ütemét lassította, hogy számos tagállamban az autótulajdonosok idegenkednek biohajtóanyagtól, mert attól tartanak, hogy az tönkreteszi a gépjármű motorját. A bioüzemanyagok értékesítését könnyítené, ha a nagy autógyárak növelnék a biohajtóanyagok fogadására kifejlesztett motortechnikával

rendelkező modellek számát, és törekednének azok széles körű elterjesztésére.

A bioüzemanyag-felhasználás megtorpanásában jelentős szerepe volt a magas ásványolajáraknak is. A bekeverő üzemek a fosszilis energiahordozó gyengébb kereslete miatt kevesebb biohajtóanyagot rendeltek.

Az Európai Unióban 13,57 millió toe bioüzemanyagot tankoltak a gépjárművek 2011-ben (2010: 13,2 millió toe), ami elmaradt a várakozásoktól, ennek ellenére a Bizottság továbbra is úgy ítéli meg, hogy 2020-ra elérhető a kitűzött 10 százalékos bekeverési arány.

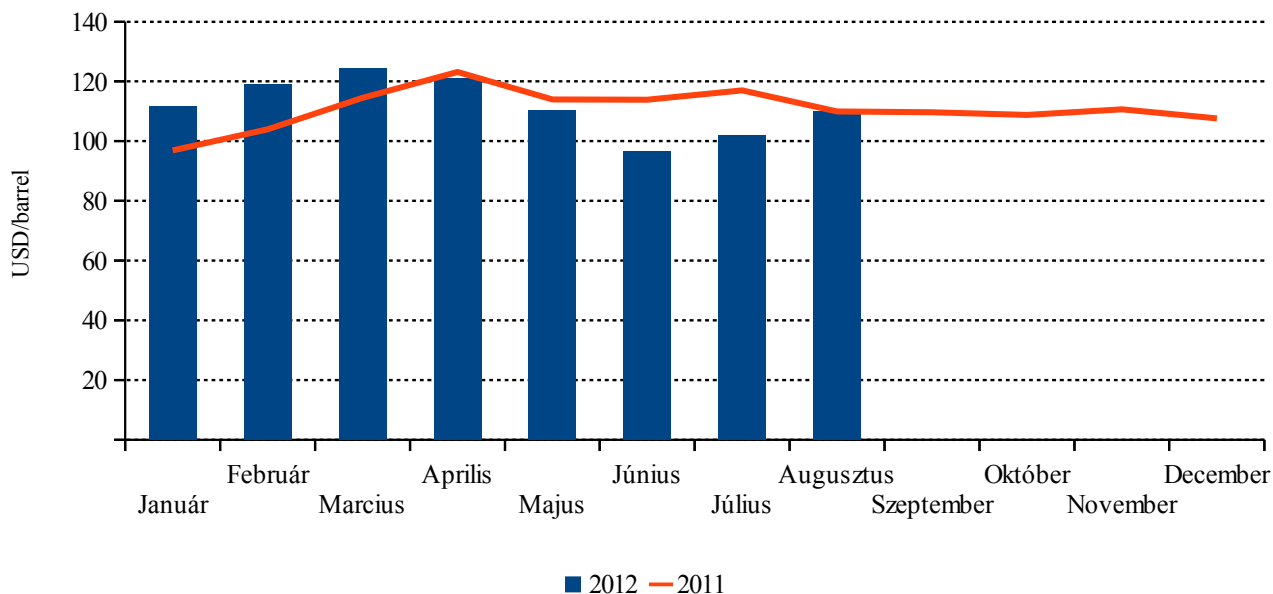
Agrárpolitikai Hírek

- Spanyolországban 2012 áprilisától csak az a biodízel számíthat bele a nemzeti kvótába, amely az Európai Unióból származik. Az ország legnagyobb beszállítója, Argentína eljárást kezdeményezett a *WTO*-nál.
- Hollandia 2012-ben növelni tudta a biodízel-bekeverést oly módon, hogy a felhasznált bioüzemanyag 40

százalékának üvegházhatású gáz megtakarítása kétszeresen elszámolható.

- A Bizottság 771/2012/EU rendelete (2012. augusztus 23.) előírja az Amerikai Egyesült Államokból származó bioetanol behozatalára vonatkozó nyilvántartásba vételi kötelezettség bevezetését.
- Az USA szenátorainak egy csoportja levélben fordult az *Environmental Protection Agency*-hez (*EPA*), hogy a szárazság miatt átmenetileg függessze fel a bioetanol-bekeverés célértékeire vonatkozó előírásokat.

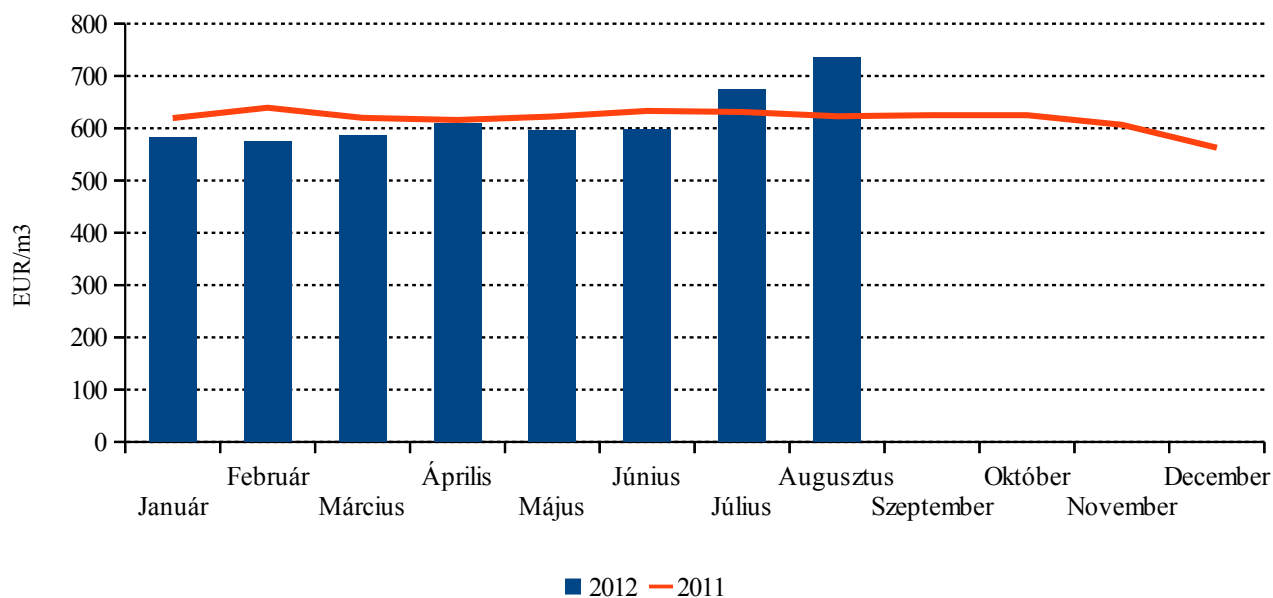
17. ábra: Az ásványolaj ára

Megjegyzés: IPE Brent ásványolaj jegyzése a londoni árutőzsdén.

Forrás: HGCA

18. ábra: A bioetanol ára

Megjegyzés: 92-96% alkoholtartalom, nyugat-európai kikötők FOB T2.

Forrás: F.O. Licht

